

Art i adopció: explorant la vida i la identitat amb les persones adoptades

Direcció publicació:

Beatriz San Román

Irene Salvo Agoglia

Continguts d'aquest número:

Irene Salvo Agoglia

Coordinació:

Victòria Badia

Traducció:

Victòria Badia

Maquetació:

Zenaida-Maria Andreica Gheorghe

Notícies i agenda:

Ana Cerezuela

Subscripció i contacte:

gr.afin@uab.cat

ISSN: 2013-2956

La construcció de la identitat implica narrar històries que permetin articular un sentit del jo capaç d'enllaçar passat, present i futur. En el cas de l'adopció, aquest procés resulta especialment complex, atès que inclou diverses experiències de separació, integració i pertinença a diferents famílies, cultures i espais relacionals.

La recerca narrativa pot ser considerada una aproximació molt pertinent per examinar de manera ètica i significativa els complexos processos de construcció de significat relacionats amb la identitat en l'adopció. En reconèixer la identitat com un fenomen dinàmic, aquesta perspectiva permet recuperar veus poc escoltades i afavoreix l'agència personal i la resignificació d'experiències.

Complementàriament, durant els últims anys, l'interès pels mètodes participatius, creatius i la recerca basada en les arts ha augmentat notablement en el camp de les ciències socials. Aquest enfocament interdisciplinari utilitza principis de les arts creatives en totes les fases de la recerca i, com assenyala Patricia Leavy, posseeix un potencial encara poc explorat per ampliar el coneixement humà, la comprensió i la resolució de problemes.

Aquestes aproximacions permeten involucrar les persones participants a través de mitjans inclusius i expressius, facilitant l'exploració d'experiències sensibles i afavorint la difusió de les troballes més enllà de l'àmbit estrictament acadèmic. En el terreny de l'adopció —un camp altament normativitzat, polititzat i marcat per discursos dominants que solen

invisibilitzar les persones adoptades sota supòsits paternalistes o visions de vulnerabilitat— aquestes metodologies ofereixen una via particularment valuosa. Permeten ampliar les possibilitats de participació i reformular les narratives sobre la vida i la identitat des de les veus dels qui experimenten l'adopció en primera persona. Al mateix temps, plantegen desafiaments teòrics, metodològics i ètics que requereixen una reflexió acurada.

A través dels anys, el meu propòsit ha estat contribuir amb una perspectiva innovadora i sensible als estudis crítics sobre adopció i als estudis socials de la infància, vinculant-los amb mètodes narratius, participatius i creatius, articulant així diversos camps interdisciplinaris per tal de comprendre l'adopció des d'una lògica complexa i dialògica. Aquesta publicació es basa en dos projectes recents que he liderat en els últims anys

Taller: "Collageando la vida y la identidad".
València, 2025.

Taller “Mi historia en la pantalla”
amb Jenifer de la Rosa. Madrid, 2025.

com a investigadora principal: un a Xile (FONDECYT/ANID núm. 3170338) i l'altre a Espanya (AdopARTE, GA ID: 101105284, finançat pel programa Horizon Europe de la Comissió Europea). Encara que tots dos van incorporar diversos mètodes (individuals i grupals) i grups de participants (persones adoptades, mares/pares adoptius, famílies d'acolliment i professionals), en aquest article em centro en els tallers basats en l'art desenvolupats amb persones adoptades joves i adultes a Xile i Espanya amb algunes tècniques seleccionades.

La proposta metodològica

Els projectes presentats en aquest article van ser concebuts des d'un enfocament multimètode i participatiu, orientat a explorar l'experiència viscuda de l'adopció. El primer projecte es va desenvolupar a Xile (2017–2020) i va incloure entrevistes narratives a 35 persones adoptades adultes, a més de cinc tallers d'autoretrat amb 14 participants d'entre 21 i 52 anys. El segon projecte, *AdoptArte*, es va implementar en diferents ciutats d'Espanya (Barcelona, Madrid, València, Valladolid, Pontevedra, Santander i Pamplona) entre 2024 i 2025, i va comptar amb la participació de 75 persones adoptades, d'entre 11 i 38 anys. Per a la seva realització, es van establir aliances amb diverses institucions, entre elles dues associacions de persones adoptades

—CORA Jove i APACAT—, fonamentals per a l'organització i difusió dels tallers. Així mateix, alguns tallers van ser facilitats per artistes especialitzades —com la Dra. Rosario García-Huidobro— i/o persones adoptades que també són artistes, com Jenifer de la Rosa.

L'enfocament proposat va ser dissenyat acuradament per tal d'examinar les identitats com a construccions dialògiques i fomentar la creativitat i la reflexivitat, oferint una varietat de mitjans perquè les persones participants puguin narrar-se a si mateixes. L'ús combinat de paraules i obres artístiques va permetre un ric apropament a la complexitat dels processos de construcció d'identitat i la diversitat d'experiències personals que difícilment s'aconseguirien captar mitjançant entrevistes tradicionals. Els mètodes emprats van incloure entrevistes individuals i tècniques com l'autoretrat, el collage creatiu i la fotoveu sobre objectes significatius.

Aquestes tècniques no sols van funcionar com a eines de producció de dades, sinó que també van crear espais on va ser possible explorar de manera ètica i sensible les experiències viscudes en l'adopció, les seves temporalitats, emocions i vincles amb el món social i cultural més ampli. Els materials produïts van fer visibles tensions polítiques, socials, relacionals i afectives, revelant la complexitat de les perspectives personals més enllà del registre verbal tradicional. Usar aquest tipus de mètodes també va ajudar a combatre l'estigmatització que

històricament ha impactat les persones adoptades, oferint espais on puguin expressar-se i exercir la seva agència.

Altrament, investigar l'adopció des d'aquesta perspectiva ha suposat sostenir un compromís ètic: les persones participants no són només fonts d'informació, sinó actors que reflexionen i

Taller: "Collageando la vida y la identidad".
Pamplona, 2025.

“Somos puentes”. Collage.
Chandra.

guien l'experiència investigativa segons els seus propis interessos i formes d'expressió. En aquest sentit, més enllà del consentiment informat requerit pels comitès d'ètica, la creació d'un ambient de treball segur i respectuós inclou també decisions complexes sobre anonimat, autoria i destí de les obres produïdes, des del respecte a la veu i l'experiència de cada persona. Per això, cada participant va decidir com volia ser identificada (per exemple, demanant que es deixés el seu nom real o triant un pseudònim), equilibrant cura ètica amb autonomia. Després de la seva digitalització, la devolució de les obres originals a les respectives autores va reafirmar la seva

propietat simbòlica i agència, permetent que resignifiquessin les seves creacions més enllà del taller o que, com algunes participants em van comentar, les incorporessin als seus espais personals (per exemple, un lloc especial dins de casa seva).

L'autoretrat: mirar(se) des d'una altra perspectiva

La tècnica de l'autoretrat —duta a terme en diversos tallers del projecte FONDECYT/ANID—, com assenyala Anna Bagnoli, permet una exploració i narració holística de les identitats i vides de les persones participants, ajudant també a trencar silencis i posar imatges sobre aquells aspectes que, per diverses raons,

El (re)conocimiento.

Autoretrat.

Marcela.

poden ser sensibles i difícils d'expressar amb paraules. En la primera part del taller, l'artista plàstica i investigadora feminista Rosario García-Huidobro va realitzar una presentació sobre la tècnica, autores de referències i algunes orientacions generals per dur-la a terme. En la segona, les persones participants van crear els seus autoretrats utilitzant diferents materials, acompanyades per ella i per mi en tot moment.

L'autoretrat va generar un espai ètic i afectiu en el qual les participants van poder decidir què mostrar, com combinar els elements i quins significats assignar a

cada fragment. Es converteix així en un acte de cocreació, on es respecten els temps, decisions i modes d'expressió de cada persona. Cada autoretrat es transforma en un relat visual on les discontinuïtats i buits no s'oculten, sinó que es reconeixen i s'integren. Això permet construir narratives d'identitat que són alhora personals, estètiques i polítiques: ofereixen una veu als qui sovint es troben invisibilitzats en els discursos tradicionals sobre adopció. Per il·lustrar l'aplicació d'aquesta tècnica, es presenta a continuació el cas de Gisella (35 anys), l'autoretrat de la qual integra fotografia, dibuix, textos de diferent índole i objectes significatius. Així ho explicava ella:

“Vaig triar aquesta cançó perquè és molt emotiva. Tracta sobre un pare que li canta al seu fill. Volia expressar, a través de la lletra de Jorge Drexler, l'impacte que pot sentir una persona al saber que es convertirà en pare o mare. A més, volia incorporar dos elements importants en la meua vida: els ocells, que per mi són un símbol d'alliberament, i el mapa de la regió de Xile on vaig néixer i vaig ser criada, on es va constituir la meua vida. Especialment, vaig marcar la ciutat on vaig començar a exercir la meua professió i on vaig conèixer a una gran amiga que encara conservo. Allí vaig aprendre a valorar i a apreciar les coses senzilles de la vida. Aquest lloc, per mi, està associat amb madurar i créixer. La intensitat dels colors és un reflex de l'intensa que em sento jo; estimo els ocells, i el lloc on

vaig créixer ha definit profundament
qui soc”.

El significat de l'autoretrat de Gisella es reflecteix de manera clara en el títol triat, *Sobrevuelo*, i en la figura central de l'ocell, que simbolitza el seu anhel de llibertat i la possibilitat d'observar-se des d'una altra perspectiva. La seva creació combina fotografia, dibuix, text i objectes significatius —com un tatuatge, una cançó, un mapa i diversos ocells— en una narrativa visual complexa i profundament personal. Gisella, artista autodidacta i observadora apassionada dels ocells (afició que comparteix amb el seu pare adoptiu), articula una representació rica de la seva identitat mitjançant símbols que dialoguen entre si. El concepte de “sobrevol” al·ludeix tant a l'acte literal d'observar des de les altures com a una metàfora sobre la capacitat de prendre perspectiva sobre la pròpia història.

Altres persones participants també van explorar símbols de transformació, memòria i vincles afectius en els seus autoretrats, incorporant fotografies, dibuixos, fragments de text, tatuatges, mapes i objectes personals. Encara que no es detallen aquí tots els casos per raons d'extensió —tot i que sí poden trobar-se deu d'aquests autoretrats en el llibre *Sankofa*—, és rellevant assenyalar que cada obra va reflectir processos únics de resignificació i apropiació de la pròpia història.

El collage: acoblar allò fragmentat

L'ús de la tècnica del collage creatiu —portada a terme en diverses versions del taller “Collageando la vida y la identidad”, en el marc del projecte *AdoptARTE*—, va permetre treballar amb fragments dispersos, imatges soltes i peces aparentment inconnexes per construir una nova narrativa visual. El collage és un procés dinàmic en el qual els elements aparentment aïllats entre si es combinen, es resignifiquen i revelen connexions inesperades, obrint noves maneres de comprendre la pròpia història de vida i identitat en una narrativa visual pròpia. En l'adopció, on poden existir buits o discontinuïtats en la història personal, aquesta tècnica afavoreix reconstruccions flexibles que donen lloc tant a allò (des)conegut com a allò (in)complet. Gaby, per exemple, va crear *La imagen oculta*, un collage on conviuen papallones, un corb, plantes, el planeta Saturn i paraules que evoquen processos personals com “Adeu a la culpa” i “El camí”. La figura d'una dona apareix parcialment fusionada amb la paraula “oculta”, al·ludint a la tensió entre el que mostra i el que guarda per a si. Gaby explicava la seva obra de la manera següent:

“Entre totes les imatges que vaig poder trobar, una d'elles són les papallones. Admiro molt aquest insecte perquè són molt lleugeres i delicades. Sempre que em topo amb una d'elles em donen bona sensació, ja que em transmeten *bones vibres*.

La imagen oculta.
Collage.
Gaby.

Una altra de les imatges triades ha estat el corb. No sol ser un ocell que agradi a tothom, però en canvi a mi sí que m'agrada. No em transmeten por ni crec que realment sigui un signe de mal auguri si apareixen, per exemple, en els somnis els corbs són missatgers de la mort o d'un missatge negatiu. Per mi són ocells admirables, que tenen un port elegant i presència, a més, m'encanta el color negre.

Quant a les plantes, vaig triar una mica aquestes fulles a l'atzar. La figura del planeta Saturn em porta a la meva infància, em connecta amb la meva

mare, ja que era un planeta que ens agradava molt, en el qual ens paràvem sempre perquè ens cridaven l'atenció els seus anells i parlàvem sobre ells. Ens semblava increïble que existís aquest planeta en el sistema solar.

Les frases triades són: ‘el camí’, ‘Adeu a la culpa’ i ‘els teus espais’. ‘Adeu a la culpa’ i ‘el camí’ estan enganxades a les ales de les papallones perquè per mi tenen el significat que estic en un procés de reconeixement propi, en el qual no soc culpable de tot el que ocorre o almenys que no sempre haig de culpar-me pel que succeeix en la meua vida. ‘Els teus espais’ la vaig incloure perquè representa el meu espai personal que tanta falta em fa, i crec que Saturn era la imatge ideal per a aquestes dues paraules.

Finalment, la figura de la noia es fusiona en part amb la paraula ‘oculta’: és una representació de mi mateixa. Vaig estar i continuo estant amagada darrere d'una cara que haig de posar a vegades quan les coses, sobretot, no van bé. A poc a poc aconsegueixo desfer-me d'aquesta màscara inventada.

Aquest collage representa el floriment personal, com si a poc a poc tot estigués emergint, incloent-hi la ‘cabeciña’ que és tan important ‘tenir en el seu lloc’”.

Sense l'afany d'anar més enllà de la pròpia

interpretació de la creadora d'aquest collage, podríem reflexionar sobre com aquesta obra reflecteix un procés íntim de transformació i acte-descobriments personal. Cada element visual —papallones, corb, planeta Saturn, fulles, fragments de text— funciona com una peça simbòlica en la reconstrucció de la pròpia identitat.

En el seu conjunt, el collage permet reconstruir i reinterpretar allò fragmentat, oblidat o mai dit. Ofereix una via per donar forma al que va quedar al marge, habitar els buits sense necessitat d'omplir-los i integrar-los des d'una mirada singular. En superposar imatges, textures, paraules i símbols, cada composició es converteix en un espai on passat, present i futur dialoguen, ampliant la memòria i habilitant noves maneres de narrar-se, sense sotmetre's a estructures narratives imposades.

Així, més enllà de la dimensió tècnica, el collage és una poderosa metàfora de la identitat adoptiva: un acoblament experiencial compost per peces úniques, una construcció en permanent transformació. En la seva potència poètica i política, permet comprendre que no totes les històries es contenen en línia recta, coherent o tancada, i que hi ha diferents formes, legítimes i creatives, d'habitar la complexitat.

El *photovoice*: objectes que narren

La tècnica del *photovoice* d'objectes significatius —explorada en diferents

versions del taller titulat “Mis objetos favoritos”— va obrir una via especialment poderosa per indagar en la memòria, la identitat i les narratives personals de cada participant. En el context de l'adopció, els objectes poden ser vestigis, testimonis o companys d'un passat poc conegut, rastres d'una història fragmentada o símbols que han acompanyat cada viatge personal, així com les experiències de transició, pèrdua, integració i/o (re)construcció identitària.

Fotografies, cartes, peces, documents, joguines o objectes en aparença banals són viscuts com a veritables tresors o símbols sagrats. Actuen com a fils invisibles que connecten el conegut amb el desconegut, facilitant processos de resignificació, reapropiació i diàleg entre origen i present. Treballar amb aquests objectes significatius en els tallers no va ser només un exercici de memòria, sinó un acte profund de reapropiació: una manera de resignificar allò viscut, bastir ponts amb els orígens i fer espai a aspectes de la identitat que, moltes vegades, han estat silenciats o desplaçats.

Els objectes portats al taller no sols van funcionar com a disparadors de records, sinó que van adquirir una profunda càrrega simbòlica en ser compartits col·lectivament, generant un clima de comunió i reconeixement mutu. Cada objecte albergava una

Lucia i el seu objecte-fotografia.
Taller “Mis objetos favoritos”.

història, una petjada emocional lligada a vincles, moments o transicions significatives. La possibilitat de realitzar un exercici de fotoveu —primer fotografiant només l'objecte, i després en relació amb les seves propietàries— va permetre construir una narrativa visual on allò íntim es va tornar visible i compartible. Un exemple d'això va ser el treball de Lucía (25 anys), qui va portar al taller una fotografia feta a l'orfenat del seu país natal:

“Jo he portat aquesta foto. Crec que és la imatge que em van fer a l'orfenat per ensenyar-la als meus pares. Suposo

que aquesta va ser la que els van mostrar per dir-los: ‘Aquesta serà la seva filla’.

A mi em van dir Yangmei Chiang Mai. ‘Chiang Mai’, irònicament, té una traducció una mica controvertida. Vaig descobrir amb la meua professora de xinès —una dona espanyola que va estudiar xinès— que el significat literal és alguna cosa així com ‘nena no desitjada de Yangzhou’, o ‘nena òrfena de Yangzhou’. Era un nom bastant comú per a nenes que no tenien nom, com una forma genèrica d’anomenar-les. Però més endavant, vaig conèixer persones natives de la Xina. Els deia: ‘Em dic Chiang Mai’, i em responien: ‘Que bonic!’. Els vaig preguntar per què, si m’havien dit que significava quelcom trist. I em van explicar: ‘Si ho traduïm de manera literal, sí, pot significar nena no desitjada. Però si ho interpretem des d’una lectura més literària o poètica, significa flor de prunera, que és l’única flor que floreix a l’hivern a la Xina.

És símbol de fortalesa: la flor que floreix davant l’adversitat’.

Lavors, vaig entendre que el meu nom també pot significar això: la nena que està destinada a sobreviure, a florir fins i tot enmig de l’hivern. Per això, sempre he volgut anomenar aquesta foto amb el meu nom. Perquè segons com ho miris, és decisió meua veure aquesta imatge com la nena abandonada i adoptada, o veure-la com la nena que ha sobreviscut a les circumstàncies del seu país”.

La fotografia de Lucía, integrada en el procés creatiu del taller, es va convertir en un llinar simbòlic que li va permetre enllaçar passat i present des d’una perspectiva pròpia. Aquest procés es va amplificar a través de les dues fotografies fetes per ella durant el taller.

En una de les imatges, la fotografia infantil apareix guardada dins d’una maleta, envoltada de papers, cartes i objectes personals. La maleta opera com un arxiu afectiu i biogràfic, l’espai on s’entremesclen memòries, documents oficials, objectes quotidians i restes d’experiències. Evoca el viatge, el trànsit, però també la possibilitat de triar què preservar, què reinterpretar i com tornar a mirar allò que en un altre temps va ser només un registre fred o una dada administrativa. En situar la seva foto dins d’aquest contenidor simbòlic, Lucía suggereix que la nena que va ser continua habitant el seu present, ara acompanyada de noves significacions i vincles.

La maleta de Lucía.
Taller “Mis objetos favoritos”.

En la imatge de la pàgina 10, Lucía sosté l'objecte-retrat infantil sobre el seu rostre actual, ocultant parcialment la seva identitat present després de la imatge del passat. El gest, aparentment senzill, activa una lectura visual poderosa: el cos adult sosté la nena que va ser, creant una continuïtat entre totes dues i permetent que emergeixi una narrativa de reconciliació amb si mateixa. No es tracta de negar l'anterior, sinó d'integrar-ho: de mirar la pròpia història des d'un lloc d'elecció.

En conjunt, aquestes imatges articulen una narrativa visual profundament personal, però també col·lectiva: parlen del dret a mirar el passat des del present, a reconfigurar la identitat adoptiva no com un relat tancat, sinó com una constel·lació en moviment. El que va ser imposat —el nom, la fotografia, la lògica institucional— és resignificat des d'un lloc d'agència creativa, tendresa i fortalesa.

L'ús del dispositiu grupal: “germans d'història”

L'ús del dispositiu grupal va permetre crear espais íntims i cures on persones adoptades van poder narrar-se en companyia d'altres amb trajectòries afins, superant la lògica individual de l'entrevista. En petits grups, el treball artístic a partir d'arxius personals va implicar decisions estètiques, emocionals i simbòliques que van afavorir l'expressió, el reconeixement d'habilitats inesperades i l'elaboració d'experiències significatives. L'escolta

Participants del projecte de cocreació del llibre *Sankofa*.

activa, el respecte i l'empatia van generar un clima de confiança que va facilitar l'expressió d'aspectes dolorosos de les trajectòries d'adopció i va promoure un fort sentiment de pertinença, viscut per les i els participants com la conformació d'una comunitat de “germans d'història”, com ho expressa Alexandra (30 anys):

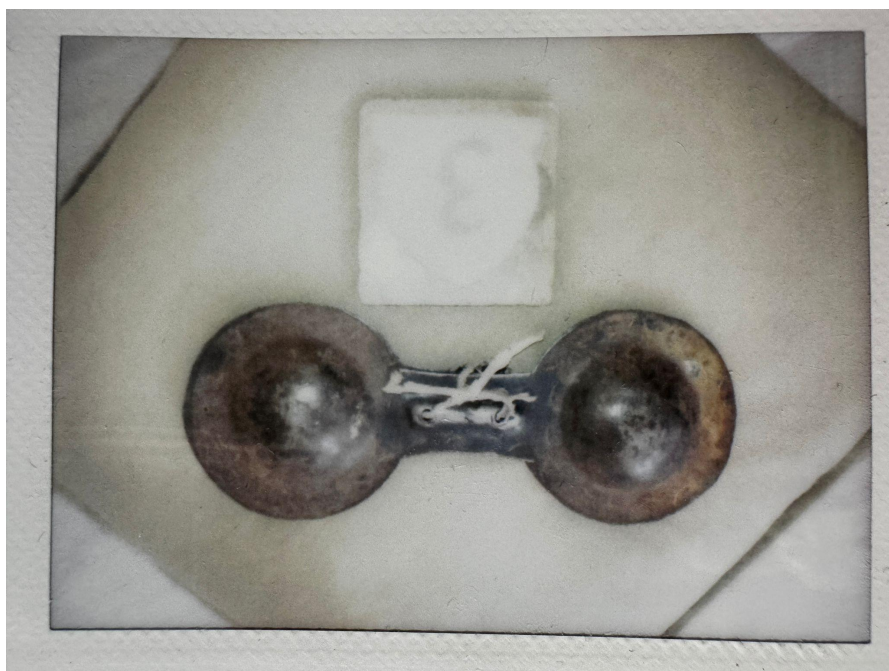
“Va ser una bonica experiència el taller i les trobades posteriors que hem tingut en el grup, conèixer gent i fer-se amics, 'germans d'històries', com els anomeno jo”.

La narració compartida va situar l'experiència autobiogràfica com un procés col·lectiu i dinàmic de producció de sentit, en el qual les històries personals es van revelar obertes i en constant transformació. Les persones participants no sols van mantenir les seves perspectives individuals, sinó que també es van obrir a converses àmplies, on van compartir, van contrastar i, fins i tot, van discrepar sobre diferents significats. Aquestes interaccions van posar de manifest que les narratives personals no són relats fixos o tancats,

sinó processos vius, en constant transformació. Com va assenyalar Carolina (22 anys):

“Em va cridar l'atenció que el meu dibuix no estava tancat, és com la meva història, perquè la meva història no està tancada. Em va semblar molt interessant que un dibuix pogués reflectir aquesta veritat”.

El tancament dels tallers va estar marcat per emocions d'alleujament, gratitud i alegria, reforçant vincles que van transcendir l'espai de la trobada. D'aquesta manera, la recerca es va configurar com una pràctica relacional i generativa, on la cura, l'escolta i l'afectació compartida es van constituir com a dimensions centrals, tant per a la producció de coneixement com per al benestar de les persones participants. A tall d'exemple, en un dels tallers —Mis objetos favoritos—, les persones participants van capturar en una

Qraqeb (instrument musical tradicional del Marroc)
aportades per una participant en el taller
“Mis objetos favoritos”.

fotografia la connexió i ressonància afectiva que va transcendir les paraules.

Reflexions en curs

Al llarg d'aquests anys, el meu interès com a investigadora ha estat promoure formes de treball que ampliïn les possibilitats de participació de les persones adoptades i que permetin comunicar les seves experiències de manera sensible, situada i profunda. Els fragments de projectes que presento en aquest article demostren que la combinació i creuaments entre recerca narrativa, participativa i basada en les arts no sols permet crear coneixement “a foc lent”, sinó que també possibilita la construcció de relacions de recerca més transparents, ètiques, humanes i sensibles que poden aproximar-se a la complexitat de l'adopció, superant les lògiques extractivistes i veloces que predominen en l'acadèmia neoliberal.

La producció, l'anàlisi i la presentació del coneixement poden adoptar múltiples formes i materialitats. En particular, l'ús de diverses tècniques artístiques resulta especialment potent per obrir llenguatges en els quals tenen cabuda silencis, ambivalències, símbols i/o metàfores que difícilment emergeixen en dispositius més tradicionals. Tècniques com l'autoretrat, el collage o la fotoveu amb objectes significatius permeten que allò fragmentari, ambigu o inefable trobi un lloc d'expressió, revelant dimensions que moltes vegades romanen ocultes després de la paraula. Cada persona decideix què mostrar, què resignificar i què integrar.

Aquest procés d'elecció es converteix en un acte d'afirmació, on el personal, el polític i el simbòlic s'entrellacen. Això obre territoris expressius més rics, creatius i bells, capaços de capturar la complexitat, profunditat i ambivalència de les experiències viscudes. Així mateix, la participació significativa de les persones adoptades transforma la recerca en un espai relacional, on l'escolta, la cocreació, la cura i la bellesa s'integren amb la producció de coneixement, redignant els qui hi participen.

Aquest enfocament no sols modifica la dinàmica de la recerca, sinó que amplia el seu impacte: a Xile, la cocreació del llibre *Sankofa: Històries d'adopció i cerques d'origen* i, a Espanya, la sèrie de pòdcast "Re-imaginando la adopción" han portat aquestes narratives a l'àmbit públic, oferint eines sensibles que acompanyen els qui busquen comprendre la seva història i fomenten la reflexió social sobre adopció. Integrar llenguatges artístics i narratius converteix la recerca en un acte d'afirmació personal i col·lectiva, on passat, present i futur dialoguen i la participació ciutadana amplia tant el coneixement produït sobre aquesta matèria, com l'impacte social.

Treballar des d'aquest enfocament implica també desplaçar-me de la posició tradicional d'investigadora com a figura experta o neutral. Investigar des d'aquesta perspectiva és, abans de res, un acte de cocreació, que es construeix en el fer, en el vincle i en

Grans de cafè i creu etiòp aportats per Martha al taller "Mis objetos favoritos". Barcelona, 2025.

l'experiència compartida. Com a investigadora, no puc romandre al marge: haig de (des)centrar-me i deixar-me afectar i transformar pel propi procés que poso en marxa.

M'emporto la certesa que les veus de les persones adoptades han d'ocupar un lloc central en la recerca i en les polítiques públiques. Les seves experiències, sabers i sensibilitats enriqueixen profundament la nostra comprensió de l'adopció, i obren camins cap a pràctiques més respectuoses, obertes i acurades. Res de l'après hauria estat possible sense la generositat dels qui van compartir les seves històries. A cadascuna d'aquestes persones els dec no sols coneixement, sinó també gratitud i humilitat. Aquest treball continua sent, en gran manera, un teixit col·lectiu, construït al costat dels qui van decidir confiar en mi una part de les seves vides i ajudar-nos a tots a comprendre millor l'adopció en totes les seves dimensions.

Sobre l'autora

Irene Salvo Agoglia

Sóc psicòloga (Universidad de Chile, 2003), màster en Assessorament i orientació familiar (Universidad de Santiago de Compostela, 2003) i doctora en Psicologia (Universidad de Buenos Aires, 2016). Des de fa més de dues dècades em dedico a la intervenció, docència, investigació i consultoria especialitzada en temes vinculats a protecció de drets de la infància, cures alternatives i adopció. Com a professora universitària, he estat vinculada des del 2001 a diverses institucions, impartint docència de pre i postgrau a Xile (Universidad Alberto Hurtado, Universidad Católica Silva Henríquez, Universidad de Chile, Universidad Mayor, Universidad de las Américas), Argentina (Universidad de Buenos Aires, Universidad Nacional de La Plata) y España (Universitat Autònoma de Barcelona). Com a consultora especialitzada, he col·laborat amb UNICEF, RELAF, FAI i diversos organismes públics de Xile i Amèrica Llatina. En l'àmbit clínic, vaig fundar i coordinar GEDIFA (Grup de Diversitat Familiar i Atenció). Així mateix, vaig ser responsable acadèmica i docent del Diplom en Adopció (SENAME, 2015–2017), una experiència formativa inèdita a la regió, a més de fer docència en nombrosos programes de postgrau especialitzats en protecció d'infància, cures alternatives i adopció. Com a autora, he publicat diversos articles científics (en anglès, castellà i francès), materials tècnics i sóc autora del llibre *Pasado, presente y futuro de la adopción en Chile* (UNICEF, 2025). A més, formo part del consell editorial de la revista *Adoption Quarterly*.

Com a investigadora, he liderat diversos projectes FONDECYT/ANID. Entre 2023 i 2025 vaig ser investigadora Beatriu de Pinós (AGAUR-MSCA) i Marie Skłodowska-Curie (MSCA, Horizon Europe) al Grup AFIN (Universitat Autònoma de Barcelona), on vaig liderar el projecte *AdoptARTE*, centrat en metodologies participatives, creatives i basades en l'art amb persones adoptades a Xile i Espanya. Actualment, sóc investigadora Ramón y Cajal al Grup de Recerca en Intervencions Socioeducatives en Infància i Joventut (GRISIJ), del Departament de Mètodes de Recerca i Diagnòstic en Educació (MIDE), a la Facultat d'Educació de la Universitat de Barcelona. La meua línia de recerca se centra a explorar les experiències i les perspectives de nens, nenes, adolescents i persones adultes adoptades sobre la identitat, els orígens i l'adopció oberta, així com de les seves figures significatives, tant a Xile com a Espanya. Per això, desenvolupo tècniques participatives, creatives i metodologies narratives i basades en l'art que permeten accedir a narratives heterogènies i complexes sobre l'experiència d'adopció.

Per veure

Jenifer de la Rosa (2025)

Hija del volcán [Documental]

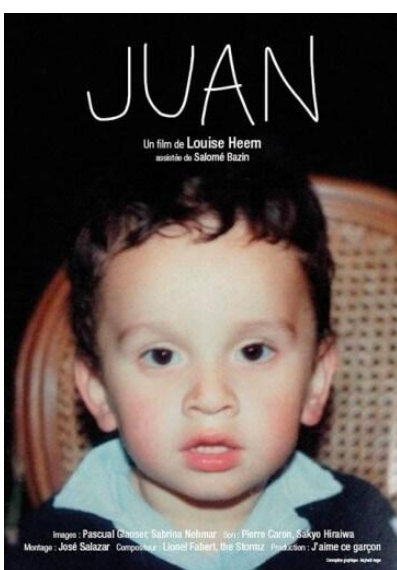
Mayéutica Producciones

L'erupció del volcà Nevado del Ruiz, el 13 de novembre de 1985, va donar lloc a una de les majors tragèdies en la història de Colòmbia, causant la mort de més de 23.000 persones i la destrucció gairebé absoluta del poble d'Armero. Jenifer de la Rosa va ser una de les tantes nenes i nens que van sobreviure i es van donar en adopció fora del país, arribant a Valladolid amb tan sols un any i mig d'edat. Als trenta, motivada per la possibilitat que la seva mare biològica estigui viva, decideix indagar en les seves arrels. Aquesta investigació la porta al seu país natal en un viatge de catarsi que plasma en imatges a través del cinema. *Hija del volcán* és una obra que, ahora, parla d'una experiència universal: la de la diàspora d'adoptats arreu del món. Persones que, mogudes per l'esperança i la recerca de respostes, mai deixen de perseguir els fantasmes, literals i simbòlics, del seu passat. (Filmaffinity)

Louise Heem (2020)

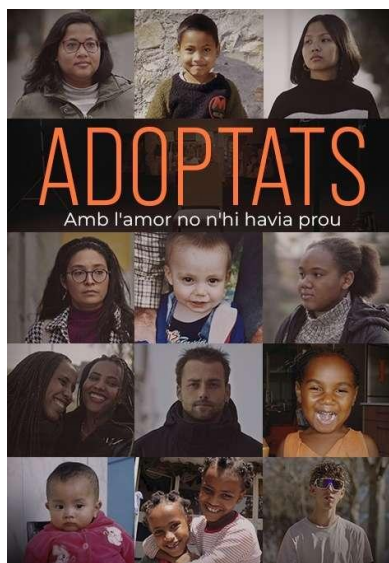
Juan [Documental]

Produïda i distribuïda per J'aime ce garçon

Juan va ser adoptat a Paraguai el 1987 quan tenia pocs mesos. Des d'aleshores viu al nord de França. Des de la seva adolescència ha estat pensant a tornar al seu país natal per buscar la seva mare biològica. Després de nombrosos dubtes per temor que la seva mare es negués a veure'l, Juan finalment va decidir buscar-la. Trenta anys després de la seva arribada a França, vola a Asunción amb la seva cosina Louise.

[Veure trailer](#)

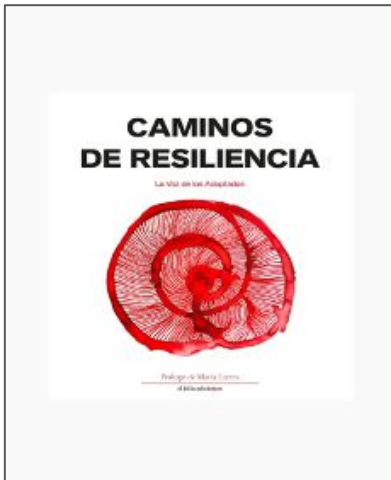
Fúlvia Nicolàs Tolos i Xavier Garcia Balañà (2024)

Adoptats: amb l'amor no n'hi havia prou

TV3

Entre el 1998 i el 2015, més de 13.000 nens i nenes van arribar a Catalunya mitjançant adopcions internacionals, en ple auge del fenomen. Avui, molts d'aquests nens ja són adults, i les seves veus comencen a ocupar el lloc que històricament va ser silenciats. N'hi ha prou amb l'amor de les famílies adoptives per reparar les ferides de l'abandonament, la separació o el desarrelament? Durant aquells anys, dominava un relat idealitzat: es parlava de "salvar criatures soles al món", de nens amb una "motxilla" de males experiències que podrien alleujar-se amb carinyo. Es creia que els nadons racialitzats no patirien racisme en portar cognoms catalans, i que els problemes de salut es resoldrien amb bona criança. Però, realment va ocórrer així? Joves adoptats de països com la Xina, Rússia, Ucraïna, Nepal, Brasil, Etiòpia, Colòmbia i Madagascar comparteixen ara les seves experiències. Molts relaten el desig profund de conèixer els seus orígens, la recerca de les seves famílies biològiques i el descobriment que no van ser abandonats, sinó separats per la pobresa, la guerra o enganys institucionals. Alguns han trobat les seves mares. D'altres carreguen amb el dubte o la culpa de ferir els seus pares adoptius amb les seves recerques. El documental revela també les contradiccions del sistema d'adopcions internacionals, incloent-hi el negoci que van representar, els abusos comesos en alguns països, i el pes de les desigualtats entre el nord i el sud global.

Per llegir

La Voz de los Adoptados (2025)

Caminos de resiliencia

El Hilo Ediciones

En aquest llibre, veus de persones adoptades s'entrellacen per compartir històries, sentiments i camins, teixint un mapa emocional complex i profundament humà de l'experiència adoptiva. En aquestes veus habiten relats personals, però també preguntes urgents, veritats necessàries i una força col·lectiva que impulsa formes més humanes, honestes i respectuoses de comprendre l'adopció. Una invitació a escoltar, sense judicis ni romanticismes.

Chandra Kala Clemente-Martínez (2022)

Volver a los orígenes, una etnografía de la adopción transnacional

Bellaterra Ediciones

Les polítiques i pràctiques de l'adopció als països occidentals s'han basat en un model excloent que implica la separació i el trencament de la relació parental entre les famílies de naixement i els seus fills i filles. Aquesta pràctica familiar s'ha caracteritzat per ocultaments, silencis i secrets que han impactat profundament en les vides quotidianes de les persones involucrades. Tanmateix, cada vegada és més freqüent que persones adoptades i famílies adoptives s'interessin per conèixer les seves històries prèvies a l'adopció i que les famílies d'origen busquin les criatures de les quals van ser separades.

Aquesta obra presenta i analitza de manera etnogràfica un fenomen poc explorat antropològicament a l'Estat espanyol: les experiències de recerca d'orígens en les adopcions transnacionals. Explora els contactes, els retrobaments i les recerques entre persones adoptades, les famílies adoptives i els seus parents nepalesos. El material per a aquest llibre prové d'un treball etnogràfic realitzat entre el Nepal i l'Estat espanyol, analitzant les narratives i experiències que embolcallen l'adopció transnacional, pensant la recerca com un dret, mai com una obligació.

Irene Salvo Agoglia (2025)

Pasado, presente y futuro de la adopción en Chile: Hacia un enfoque centrado en los derechos de niños, niñas y adolescentes

UNICEF Chile

Elaborat per la Dra. Irene Salvo Agoglia, amb el suport d'UNICEF i el Servicio Nacional de Protección Especializada a la Niñez i la Adolescencia (Xile), aquest llibre ofereix una anàlisi rigorosa i multidimensional de l'adopció a Xile. Basat en una investigació àmplia i participativa, incorpora les veus de diversos actors clau: professionals especialitzats, persones adoptades, famílies adoptives, operadors del sistema judicial i responsables de polítiques públiques.

Amb un enfocament centrat en els drets de les persones adoptades al llarg del seu cicle vital, l'obra subratlla principis fonamentals com l'interès superior de l'infant, el dret a la identitat i el dret a la participació. Des d'aquesta perspectiva, no només s'identifiquen els desafiaments actuals i emergents del sistema, sinó que també es proposen recomanacions concretes orientades a l'enfortiment de les pràctiques, polítiques i marcs institucionals en l'àmbit de l'adopció.

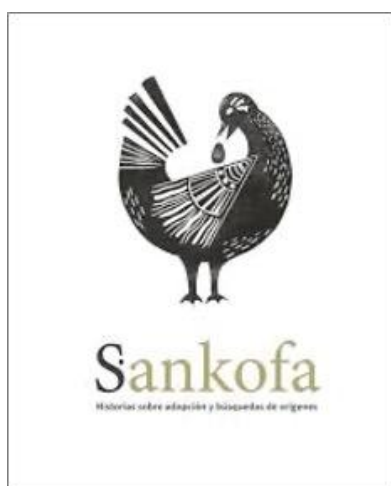

Ana Jiménez (2024)

El viaje

Apuleyo Ediciones

L'àlbum il·lustrat realitzat per Ana Jiménez és una obra profundament personal que combina narrativa visual, memòria emocional i reflexió identitària. A través de dibuixos i paraules, l'autora explora el seu propi viatge cap a l'adopció, des d'un orfenat a Arequipa (Perú) fins a la seva vida a Espanya, construint un relat que permet comprendre com se sent una nena adoptada, en un món que amb freqüència desconeix —i de vegades minimitza— aquestes vivències. El llibre narra els seus primers anys d'infància, el moment en què li van anunciar que seria adoptada, i la seva arribada a un país desconegut. Al llarg de les pàgines, les il·lustracions funcionen com a ancoratges de la memòria. A través d'elles, Ana reconstrueix escenes quotidianes carregades d'emoció: la sorpresa de tenir un llit per a ella sola, l'estranyesa de rebre preguntes sobre si els seus pares "eren de veritat", per no compartir el color de pell, entre d'altres.

Sankofa: historia de adopción y búsquedas de orígenes

TransformaAdopción y Agencia Nacional de Investigación y Desarrollo (ANID)

Sankofa, el terme que dona títol a aquest llibre, està inspirat en un adrinka de la cultura dels akan, un conjunt de pobles d'Àfrica occidental ubicats als actuals territoris de Costa d'Ivori (centre i sud-est), Ghana (centre i sud) i Togo (sud). *Sankofa* remet a la idea que recordar el passat és clau per comprendre el futur. Aquest llibre és una obra col·lectiva impulsada per la investigadora principal del projecte FONDECYT/ANID *La construcción de narrativas sobre los orígenes y la identidad*, juntament amb un grup de persones que van ser adoptades quan eren nadons i que, ja en la vida adulta, van emprendre la recerca dels seus orígens. A través de les seves veus, aquesta obra mostra la riquesa de les seves narratives, reflexions i vivències a l'entorn de l'adopció, la identitat i el dret a saber. L'obra s'estructura en tres capítols principals i una sèrie d'annexos. En els dos primers capítols s'aborden aspectes generals sobre l'adopció i els processos de comunicació i recerca d'orígens, incloent-hi extractes narratius de persones adoptades i de mares i pares adoptius, així com cites, cançons i poemes que dialoguen amb els temes tractats. Cada secció inclou dos espais: "Mensaje en una botella", amb orientacions o idees clau i "Bitácora", un espai perquè cada lector o lectora pugui escriure i reflexionar sobre el seu propi viatge personal. En el tercer capítol es presenten deu històries de vida de persones participants del llibre, relatades en primera persona. Finalment, els annexos permeten ampliar i aprofundir en temes clau, alhora que ofereixen informació i recursos complementaris rellevants.

Per escoltar

Serie 5 - (Re) imaginando la adopción

Conversaciones AFINes (Re)imaginando la adopción

Aquesta sèrie del pòdcast *Conversaciones AFINes*, titulada “(Re)imaginando la adopción” i conduïda per la Dra. Irene Salvo, constitueix un valuós recurs per a la divulgació i la reflexió crítica sobre els estudis interdisciplinaris entorn del parentiu, la infància i l'adopció. A través d'una sèrie d'episodis disponibles a les plataformes Ivoox i Spotify, aquesta producció sonora comparteix troballes, preguntes i debats derivats tant de la recerca com de la pràctica professional i de les experiències viscudes per persones implicades en contextos adoptius. Des d'un enfocament de ciència oberta i ciutadana, la sèrie promou la coproducció de coneixement i la seva transferència a diverses audiències interessades, generant un espai de diàleg amb investigadores, investigadors, professionals i persones expertes del camp. El seu format accessible i rigorós la converteix en una eina valuosa per aprofundir en els desafiaments contemporanis de l'adopció, obrint espais per a la reflexió situada i participativa.

Episodio 1

Los silencios de la adopción en España: 15 años después
Diana Marre (Grupo AFIN, Universitat Autònoma de Barcelona).

Episodio 2

Volver a los orígenes: investigación y experiencia vivida en la adopción
Chandra Kala Clemente-Martínez (APACAT, Cataluña)

Episodio 3

De las “madres abandonantes” a las familias “incompetentes”
Claudia Fonseca (Rede Anthera, Brasil)

Episodio 4

De padre adoptado a activista: el asociacionismo como recurso
Anton Mouriz (CORA, España)

Episodio 5

(De)construyendo la adopción: un camino hacia la integración, la pertenencia y la resiliencia
Lucía Rabadán (CORA Joven, España)

Episodio 6

El derecho a la identidad en las relaciones familiares: lecciones, avances y desafíos desde una perspectiva comparada
Christina Baglietto (CHIP)

Episodio 7

El lenguaje nunca es neutral: las palabras que usamos en la adopción
Beatriz San Román (Grupo AFIN, Universitat Autònoma de Barcelona)

Episodio 8

“Nunca es demasiado tarde”: Desafíos y posibilidades en la adopción de adolescentes
Fabiana Isa (Universidad de Buenos Aires, Argentina)

Notícies

AFIN

Els resultats del projecte *Viure l'embaràs a Barcelona* al XXX Congrés de Neonatologia i Medicina Perinatal

El passat octubre, al XXX Congrés de Neonatologia i Medicina Perinatal SENEIO/SEEN, celebrat del 22 al 24 d'octubre de 2025 a Las Palmas de Gran Canaria, es van presentar resultats preliminars del projecte *Viure l'embaràs a Barcelona: dones i persones gestants davant l'emergència climàtica*. Aquest projecte, finançat per l'Ajuntament de Barcelona, ha estat desenvolupat pel Grup AFIN en col·laboració amb l'Hospital de Sant Pau, l'Hospital Sant Joan de Déu i l'Hospital del Mar.

La presentació titulada “Vivir el embarazo y la lactancia: mujeres gestantes y lactantes frente a la emergencia climática”, en format pòster, va ser elaborada per Montserrat Fàbregas Mitjans, Helena Montasell i Punsola, Ana Cerezuela González i Carolina Remorini. S'hi van exposar els resultats de la fase qualitativa del projecte, centrats especialment en l'accessibilitat i l'adequació de la informació sobre cures durant l'embaràs i la primera infància, en relació amb l'exposició a contaminants i els efectes de les onades de calor, així com els reptes

específics que la ciutat de Barcelona presenta en aquest àmbit.

A la presentació es va destacar la necessitat que les institucions sanitàries dissenyin i comuniquin estratègies de prevenció i promoció de la salut que incorporin la dimensió social i col·lectiva de la salut, evitant un enfocament centrat exclusivament en la responsabilitat individual.

Així mateix, es va subratllar que els missatges i les intervencions han de tenir en compte les preocupacions més àmplies de les dones sobre els seus futurs reproductius i les limitacions que afronten dia a dia per la criança i la maternitat en entorns urbans.

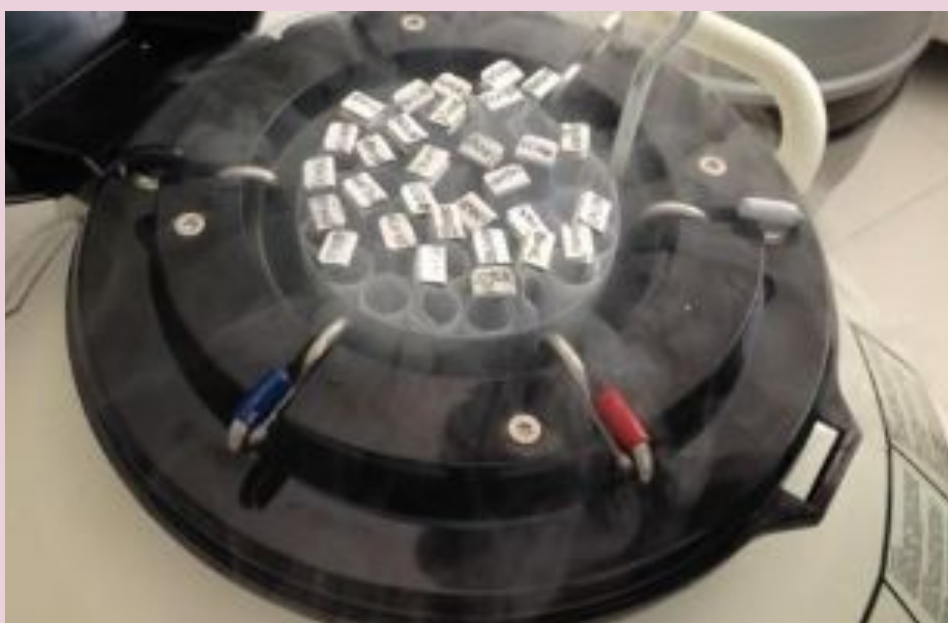
Conferència de Polina Vlasenko a la University of Chicago

El passat 17 de novembre Polina Vlasenko va impartir la conferència “Reproductive Markets in Wartime: Ukraine’s Fertility Industry and the Shifting Geographies of Global Reproduction” en la University of Chicago.

En aquesta conferència va analitzar com la guerra està reconfigurant la indústria de la fertilitat a Ucraïna, des del manteniment d'un subministrament global d'òvuls de donant en un context de desplaçaments, danys a les infraestructures i incertesa legal, fins a les diferents maneres en què la donació d'òvuls funciona com a font d'ingressos en condicions de precarietat.

Tot i que la gestació subrogada ha disminuït de manera dràstica, Ucraïna ha aconseguit mantenir cadenes transnacionals de subministrament d'òvuls donats mitjançant la criopreservació i el transport de biomaterial, tot recolzant-se en aliances internacionals, innovacions logístiques i la gestió de normatives entre diferents mercats.

La ponència també va abordar la posició perifèrica d'Ucraïna en l'economia reproductiva global i la manera com les i els professionals responen a les sospites occidentals sobre la qualitat, la seguretat i l'ètica, tot reivindicant estàndards de professionalitat "europeus", fins i tot quan la demanda es desplaça cap a altres mercats emergents.

L'acte va ser organitzat pel Departament de Llengües i Literatures Eslaves; el Center for East European, Russian, and Eurasian Studies i el Center for the Study of Gender and Sexuality.

Economies morals de la reproducció a la Convenció Anual de l'ASEEES 2025

Entre el 19 i el 23 de novembre de 2025 es va celebrar a Washington D. C., EUA, la Convenció Anual de l'ASEEES (Association for Slavic, East European, and Eurasian Studies), una de les principals trobades internacionals dedicades a l'estudi de l'Europa de l'Est, l'Àsia Central i l'espai euroasiàtic.

Un dels moments destacats de la convenció va ser el panel "*Moral Economies of Reproduction in Central Asia and the Caucasus*", en què van participar Madeleine Reeves, Polina Vlasenko, Elene Gavashelishvili i Nino Rcheulishvili. A partir de recerques etnogràfiques desenvolupades en diferents països de la regió, el panel va examinar com els tractaments d'infertilitat, la donació d'òvuls i la subrogació transnacional estan configurats per expectatives morals, pressions de mercat, ètiques religioses i normes de gènere. Es van abordar, en particular, les experiències de les gestants georgianes i centreasiàtiques, analitzant la ràpida expansió del sector de la subrogació a Geòrgia, la migració de dones del Kazakhstan, Kirguizistan i Uzbekistan per treballar en aquell país, i el creixement de la subrogació al Kazakhstan en un context marcat pel declivi del mercat ucraïnès.

Polina Vlasenko va presentar la seva recerca etnogràfica al Kazakhstan i a Geòrgia, mostrant com el treball reproductiu mercantilitzat, tot i estar fortament estigmatitzat, esdevé una font d'ingressos clau per a moltes dones. La seva aportació va posar el focus en les estratègies mitjançant les quals les gestants centreasiàtiques gestionen el secret, l'honor familiar i la maternitat mentre transiten entre les seves comunitats d'origen i programes reproductius transnacionals. Per la seva banda, Elene Gavashelishvili i Nino Rcheulishvili van analitzar com les gestants georgianes concilien maternitat i subrogació, i com gestionen l'estigma a través d'estratègies lingüístiques i emocionals que diferencien el nadó gestat dels seus propis fills.

Així mateix, va ser especialment rellevant la participació en una taula rodona amb Nari Shelekpayev, Usmon Boron i Erica Marat sobre l'impacte de la guerra a l'Àsia Central. En aquest espai, Polina Vlasenko va reflexionar sobre la seva posicionalitat

com a investigadora ucraïnesa fent treball de camp al Kazakhstan i a Geòrgia, així com sobre les transformacions recents en les dinàmiques de treball reproductiu i mobilitat a la regió.

Visibilitzar per transformar: les pèrdues d'embaràs del primer trimestre en l'agenda sanitària i de recerca

Aquest ha estat l'objectiu de la Segona Jornada "Pèrdues Gestacionals Primerenques: enderrocant tabús, creant ponts, sumant veus", celebrada el dijous 23 d'octubre, de les 10 a les 18 h, al Palau Macaya, Barcelona.

Enguany, i amb el propòsit de debatre públicament i situar aquest tema a l'agenda per transformar les realitats socials i sanitàries entorn de les pèrdues gestacionals i el dol gestacional, la jornada ha estat l'ocasió per presentar quatre productes resultants del projecte *Pèrdues Reproductives Primerenques*, finançat per la Fundació "la Caixa", l'Institut de les Dones del Ministerio de Igualdad i l'Instituto Carlos III a través de la xarxa RICORS-SAMID.

El primer producte presentat, a càrrec de María José Rodríguez de la Universitat d'Alacant, han estat els resultats de la primera enquesta nacional: "Opinió Pública de la Població Espanyola sobre els Avortaments Espontanis". Aquest qüestionari ha estat respost per 1.857 persones, conformant una mostra representativa per quotes d'edat i sexe a nivell estatal.

El segon producte és l'informe executiu i les recomanacions basades en l'evidència sobre l'atenció a les pèrdues gestacionals, elaborat per l'equip AFIN-UAB i POMADE-UA i adreçat a professionals de la salut i responsables de la presa de decisions en política sanitària. La discussió d'aquests documents va anar a càrrec d'un panel d'experts: la llevadora Georgina Clapés del Barrio, de l'Associació Catalana de Llevadores; el Dr. Juan José Espinós, president de la Societat Espanyola de Fertilitat; Manuel Fernández Alcántara, professor de Psicologia i vicedegà de Recerca de la Universitat d'Alacant; Sara Fernández Basanta, infermera i professora de la Universidade da Coruña; el Dr. Ignacio Herraiz, ginecòleg de l'Hospital 12 de Octubre de Madrid, i la Dra. Cristina Trilla, ginecòloga de l'Hospital de la Santa Creu i Sant Pau, ambdós investigadors de la xarxa RICORS-SAMID. La moderació del panel d'experts va anar a càrrec de Diana Marre, directora del Grup AFIN.

Els documents estan disponibles en accés obert: [¿Cómo podemos mejorar la atención sanitaria de pérdidas de embarazo en el primer trimestre? Recomendaciones basadas en la evidencia i Pérdidas gestacionales del primer trimestre: visibilidad, reconocimiento y atención](#) (Resumen Ejecutivo).

La coordinadora del projecte, la Dra. Carolina Remorini, va presentar també [el libre](#) i [els vídeos resultants](#) de la compilació, transcripció i edició de les

presentacions realitzades durant la Jornada de 2024.

Finalment, es va presentar la segona sèrie de curts audiovisuals concebuts a partir de testimonis recollits en el marc del projecte, com a part de la Col·lecció “Pérdidas”, dirigida i produïda per Miguel Gaggiotti (University of Bristol). Les dues sèries es poden veure amb subtítols en 7 idiomes [aquí](#).

La jornada va comptar, a més, amb dues ponències, a càrrec, respectivament, de Mónica Lalanda (de l'Asociación Española de Medicina Gráfica) i de Xusa Serra (de l'associació GestDol). Ambdues van aportar elements i històries per pensar el dol perinatal en la pràctica clínica. Així mateix, va incloure una taula rodona en què algunes investigadores del projecte (Alexandra Desy, Ana Sánchez Larrosa, Giulia Colavolpe-Severi i Carolina Remorini) van exposar resultats inclosos en diversos articles científics en fase d'elaboració o en premsa.

Igual que en l'edició de 2024, les persones assistents van poder visitar l'exposició de fotografies “No Tengo Nada Más”.

Cal destacar que la Jornada va comptar amb la participació de nombroses professionals de diferents disciplines i comunitats autònomes d'Espanya, que van aportar preguntes i perspectives que van enriquir els debats proposats des de les taules, els panels i les conferències.

Al [canal de Youtube d'AFIN](#) ja es poden veure els vídeos de les diferents activitats esmentades.

Inauguració de l'exposició *Transforming Voices* al Palazzo Collicola (Spoleto, Itàlia)

El passat 30 de novembre es va inaugurar al Palazzo Collicola de la ciutat de Spoleto, Itàlia, l'exposició *Transforming Voices*, en el marc de la commemoració del Dia

Internacional contra la Violència envers les Dones.

L'exposició està integrada per una sèrie de curtmetratges realitzats pel doctor Miguel Gaggiotti, professor de la University of Bristol i membre del Grup AFIN de la Universitat Autònoma de Barcelona. Les peces audiovisuals es basen en recerques desenvolupades en el marc dels projectes *Pérdidas reproductivas precoces*, liderat per investigadores del Grup AFIN, i *Women Organisational Vulnerabilities*, liderat per investigadores i investigadors de la University of the West of England i de la Universidad de Baja California.

A través del llenguatge audiovisual, *Transforming Voices* proposa situar al centre les veus de les persones participants en les recerques. L'exposició vol generar així un espai de diàleg entre la producció acadèmica, la creació artística i el públic general, contribuint a visibilitzar realitats sovint silenciades.

Simposi “Crippling Reproductive Justice: Rethinking Reproductive Futures”

Els dies 13 i 14 d'octubre va tenir lloc a la Fundació Foto Colectania (Pg. de Picasso, 14, Barcelona) el simposi “Crippling Reproductive Justice: Rethinking Reproductive Futures”. La trobada, celebrada en format híbrid (presencial i en línia) i amb interpretació simultània a la llengua de signes americana, va ser organitzada per Hannah Gibson (investigadora postdoctoral MSCA al

Departament d'Antropologia Social i Cultural) i Laura Sanmiquel (investigadora postdoctoral Juan de la Cierva), ambdues integrants del Grup AFIN.

Centrant-se en les experiències de les persones amb discapacitat des de les perspectives de la justícia reproductiva i la justícia de la discapacitat (*disability justice*), el simposi va reunir contribucions provinents de diversos enfocaments. Hi van participar acadèmiques i acadèmics d'àmbits com les ciències socials, així com d'altres camps com la narrativa, els estudis del desenvolupament, el dret o el teatre. Diverses persones participants desenvolupen, a més, tasques d'activisme.

La conferència inaugural va anar a càrrec de la Dra. Alison Kafer, professora associada Embrey d'Estudis de les Dones, Gènere i Sexualitat a la University of Texas a Austin (EUA).

L'esdeveniment va concloure amb la lectura d'un missatge de solidaritat enviat per les antropòlogues Rayna Rapp i Faye Ginsburg (New York University) dirigit a totes les persones assistents al simposi.

Publicat l'article divulgatiu “A House in the Desert” sobre maternitat, clima i futur a Barcelona

Ana Cerezuela, doctoranda en Antropologia Social i investigadora del Grup AFIN en el projecte *Viure l'embaràs a Barcelona: dones i persones gestants davant l'emergència climàtica*, ha publicat l'article divulgatiu “[A House in the Desert: Reconfigurations of Water and Time by Mothers of Barcelona](#)” a la sèrie de tardor 2025 de la revista *Weather Matters*, una publicació independent i interdisciplinària amb el suport de l'Institute for Science, Innovation, and Society (InSiS) de la University of Oxford.

L'article s'inclou en un número especial titulat *Unruly Ecologies: Reconfiguring Climate Knowledge through Refusal, Resistance, and (Dis)Rupture*, que explora com els intents de conèixer, governar o intervenir en els entorns i els climes es troben amb processos incomplets, tensions i resistències.

L'article d'Ana Cerezuela es basa en la fase qualitativa de l'estudi sobre embaràs i

emergència climàtica desenvolupat pel Grup AFIN, amb el suport de l'Ajuntament de Barcelona, l'Hospital Sant Pau, l'Hospital Sant Joan de Déu i l'Hospital del Mar. La recerca analitza com els efectes de la contaminació i del canvi climàtic a la ciutat de Barcelona influeixen en la salut reproductiva, les pràctiques de cura i la manera com les mares imaginem el futur.

Les participants reflexionen sobre l'ansietat climàtica, la pèrdua de paisatges familiars i les tensions quotidianes derivades de la calor extrema, la contaminació o la manca d'espais verds. Els seus relats revelen com aquests fenòmens reconfiguren l'experiència de criar en un context d'incertesa, així com les estratègies de cura que les mares desenvolupen per sostenir la vida dels seus fills.

Combinant els resultats de les entrevistes etnogràfiques realitzades en diferents districtes de la ciutat amb reflexions personals, l'article explora específicament les experiències relacionades amb el temps (passat i futur) i els extrems de l'aigua (sequeres i inundacions). A través dels relats de les participants i de les experiències de les investigadores al llarg de les estacions durant el treball de camp, s'articula una reflexió sobre com els fenòmens climàtics extrems travessen l'experiència de maternitat i criança, així com la percepció dels riscos ambientals emergents.

"Filles de l'emergència climàtica": Els efectes del canvi climàtic i la contaminació en la salut perinatal

La jornada *"Filles de l'emergència climàtica: reconstruir futurs, repensar la maternitat, habitar Barcelona"*, celebrada el 20 de novembre a l'Espai Ca l'Alier, va cloure el projecte de recerca *Viure l'embaràs a Barcelona: dones i persones gestants davant l'emergència climàtica*, desenvolupat pel Grup AFIN de la UAB, amb el suport de l'Ajuntament de Barcelona i la col·laboració dels hospitals de la Santa Creu i Sant Pau, Sant Joan de Déu i Hospital del Mar.

La trobada va reunir antropòlogues, arquitectes, urbanistes, metgesses i metges, infermeres i infermers i expertes en polítiques públiques, que van debatre sobre els efectes del canvi climàtic i la contaminació en la salut maternoinfantil. A més, les investigadores d'AFIN Carolina Remorini, Ana Cerezuela i Helena Montasell van presentar, en format pòster, els principals resultats de la recerca, amb l'objectiu de posar els resultats de l'estudi antropològic en diàleg amb les experiències i perspectives compartides durant les diferents activitats de la jornada.

La Dra. Carme Valls-Llobet (CAPS) va oferir la ponència *Ciència, salut i reproducció: la cruïlla biològica, social i mediambiental*, i les taules rodones van abordar de manera interdisciplinària les interaccions entre canvi climàtic, salut maternoinfantil i polítiques públiques. Hi van participar María Dolores Gómez Roig

(Hospital Sant Joan de Déu), Sònia Hernández-Montaña Bou (Arquitectura Sana), Darko Kramer (Ecoserveis), Nicolás Olea (Universidad de Granada), Miguel Felipe Sánchez Saúco (HCU Virgen de la Arrixaca), Anna Espart (SOCSA), Anaïs Bas Mantilla (Cíclica) i Laia Pineda (Institut Infància i Adolescència de Barcelona).

A més, l'artista i educadora Chari Cámara va dur a terme una intervenció gràfica en directe en què va recollir els temes emergents, així com una activitat participativa en què va convidar les persones assistents a crear xarxes col·lectives de cura en el context urbà.

Diversos mitjans de comunicació van destacar que la recerca assenyala les dificultats que, segons les participants de l'estudi, presenta la ciutat de Barcelona per a la criança i les cures durant la gestació i la primera infància, així com el fet que les desigualtats econòmiques condicionen greument la capacitat de les famílies per protegir la salut maternoinfantil davant la crisi climàtica.

Les conclusions subratllen la necessitat d'impulsar polítiques públiques estructurals en matèria de salut ambiental, urbanisme i drets de la infància. En aquest sentit, la trobada es va nodrir enormement del caràcter interdisciplinari del programa i va servir com a punt de partida per a possibles línies de recerca i d'intervenció que puguin actuar sobre els diferents aspectes que conformen el context i l'entorn de les persones que viuen a la ciutat.